

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.224/2024/6.

A felperes:

(felperes neve) (tartózkodási helye: X Országos Büntetés-végrehajtási Intézet cím)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

(...) Ügyvédi Iroda (ügyintéző: p. ügyvéd neve pártfogó ügyvéd; p. ügyvéd címe.)

Az alperes:

Y Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (alperes címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

(jogtanácsos neve) kamarai jogtanácsos (címe.)

A per tárgya:

személyiségvédelmi igény érvényesítése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

(település 2. neve)i Törvényszék 6.P.20.602/2023/34.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

felperes, 6.P.20.602/2023/36.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, a felperes a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes.

A feljegyzett 360 000 (háromszázhatvanezer) Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felperes 2014-2016. között 11 hónap tartamú szabadságvesztés büntetését töltötte (település 1. neve)n a büntetés-végrehajtási intézetben.
- [2] A felperesnél közelebbről meg nem határozható időpontban csökkent pajzsmirigyműködés megbetegedést diagnosztizáltak. Terápiaként háziorvosai ((orvos 1. neve), (orvos 2. neve)) 2016. november 22-én, 2017. március 23-án, 2017. július 13-án és 2019. október 30-án L-Thyroxin Henning 50 mg tablettát írtak fel számára. A 2019. október 30-i vizit alkalmával készült feljegyzés szerint a pajzsmirigy gyógyszert egy ideje nem szedi.
- [3] A felperest 2020. február 4. napján letartóztatásba helyezték, azt követően 2020. február 7. napjától 2020. szeptember 4. napjáig az akkori (vármegye neve) Vármegyei Büntetés-végrehajtási Intézet (település 2. neve)i Intézményében (a továbbiakban: alperes) tartózkodott.
- [4] A befogadásakor ápolói és orvosi befogadó vizsgálaton esett át. Az erről készült dokumentumokban („ápolói befogadás”, „orvosi befogadás”) rögzítésre került a felperes testmagassága, testtömege, vérnyomása. Rendszeresen szedett gyógyszerként Rivotril került feltüntetésre. Rögzítették a dohányzást, alkohol, drog és kávé fogyasztását. A „jelen panasza” rovat szerint betegsége nincs. Feltüntetésre került, hogy egy borítékban ismeretlen gyógyszert vitt magával, amelyet megsemmisítettek.
- [5] Pszichológiai vizsgálatára 2020. február 13-án került sor, amely – egyebek mellett – a bevallásán alapulóan pszichoaktív szer használatra, pszichiátriai, illetve öngyilkossági előzményre vonatkozó adatokat tartalmaz.
- [6] A felperes az alperesi bv. intézetben való fogvatartása alatt egy alkalommal 2020. február 18-án rosszullét miatt jelzett panaszt, az ápolói vizsgálat szerint azonban állapota teendőt nem igényelt.
- [7] A felperes az alperesi intézményből való elszállítását követően különböző büntetés-végrehajtási intézményekben tartózkodott. Többször került sor kórházi vizsgálatára. A 2020. december 22-én a (vármegye 2. neve) Megyei Kórház Sürgősségi Osztályán készült lelet az (település 3. neve)i Bv. Intézetben készült ápolói vizsgálati lap alapján rögzítette kórelőzményként a pajzsmirigy csökkent működését, alkalmazott gyógyszerként a L-Thyroxin 100 mg és a Rivotril szedését. Endokrinológiai kivizsgálás 2021. november 7-én az (kórház neve) Belgyógyászati Klinikáján történt, ahol az elvégzett vizsgálatok igazolták pajzsmirigy megbetegedését. Emellett a vizsgálat heveny hörgőgyulladást, magas vérnyomást rögzített, a pajzsmirigy gyógyszer adagot megemelték.
- [8] A felperes 2022. évben kártérítési igényt jelentett be a (vármegye neve) Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetnél arra alapítottn, hogy fogvatartása során pajzsmirigy betegségével kapcsolatban orvosi ellátást nem kapott. Kártérítési igénye 2022. január hónapban a 30519/243/2022. számú határozattal elutasításra került azzal az indokkal, hogy az érintett időszakban a felperesnek nem volt pajzsmirigy megbetegedése, ezzel összefüggésben panaszt nem jelzett.

A kereset és az ellenkérelem

- [9] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes mint közhatalmi jogkört gyakorló jogi személy megsértette az élethez, a testi épséghez és az egészséghez fűződő személyiségi jogait. Kérte továbbá az alperest 4 500 000 Ft sérelemdíj és annak 2020. február 7. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezni. Kérte az alperes perköltségben való marasztalását a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM r.) 3.

§ (2) bekezdés a) pontja alapján azzal, hogy a jogi képviselője általános forgalmi adó fizetésére köteles. Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-át, 2:43. § a) pontját, 2:52. §-át jelölte meg. Tényállítása szerint pajzsmirigy megbetegedésben szenvedett, erről az alperest az intézménybe történő bevonulásakor tájékoztatta. Az alperes a gyógykezeléséhez szükséges gyógyszert számára nem biztosította, erre vonatkozó kérelmét figyelmen kívül hagyta. 2020. június 20-a táján közölte ugyan vele egy orvos, hogy pajzsmirigy problémája van, és biztosította arról, hogy a gyógyszert meg fogja kapni, ennek ellenére 2020. augusztus hónap végétől az előírtnál kisebb adagban kapta meg a gyógyszert. Kifogásolta, hogy betegsége kiderítése érdekében külön vizsgálatot nem végeztek, így a negyedévente kötelező laborvizsgálatot sem. Az alperes nem szerezte be a kórelőzményt tartalmazó orvosi dokumentumokat háziorvosától, illetve az EESZT-ben sem nézett utána egészségügyi adatainak. Az alperes a magával vitt betegsége kezelésére szedett gyógyszereit megsemmisítette. Hivatkozása szerint köztudomású tény, hogy a pajzsmirigy megbetegedés nem gyógyítható, de folyamatos gyógyszeres kezeléssel tünetmentessé tehető. Az alperes mulasztása miatt betegségének szövődményei jelentkeztek, így pajzsmirigy gyulladás, szívritmuszavar, magas vérnyomás alakult ki nála, amelyek folyamatos gyógyszeres kezelést igényelnek. A háziorvos által kiállított kórtörténetre vonatkozó dokumentumot csatolt annak alátámasztásaként, hogy az alperesi bv. intézményben való tartózkodását megelőzően pajzsmirigy megbetegedése miatt gyógyszeres terápiában részesült. Csatolta a 2020. szeptember 4. napját követően a további büntetés-végrehajtási intézetekben való tartózkodása alatt keletkezett egészségügyi okiratokat betegsége meglétére és gyógyszeres kezelésének igazolására. Hivatkozott arra, hogy a kártalanítási kérelmet elutasító határozat tartalma alátámasztja, hogy az alperesi bv. intézetben történő fogvatartása alatt a szükséges gyógyszereket nem kapta meg. A betegsége meglétének alátámasztására kérte (orvos 1. neve), (orvos 2. neve), (orvos 3. neve) és (orvos 4. neve) tanúkenti meghallgatását. Azt a tényt, hogy 2020. júniusában ígéretet kapott gyógyszerei biztosítására, az előbb orvosként, majd ápolóként megjelölt (tanú neve) tanúvallomásaival kívánta igazolni. Állította, hogy a mindennapi gyógyszerosztáskor jelezte betegségét és kérte gyógyszerei biztosítását, ún. kérelmi lapot is írt. Befogadásakor a betegségét egy „fekete hajú hölgy”-nek is jelezte, szintén kérte tanúkenti meghallgatását. Előadta, problémájáról zárkatársának, (zárkatárs neve)nak panaszkodott, indítványozta tanúkenti kihallgatását. A „fekete hajú hölgy”, (orvos 5. neve) megbízott orvos, a zárkatársa és (főápoló neve) főápoló meghallgatását utólagos bizonyítás keretében kérte. Utóbbi tanút arra, hogy augusztus végétől szeptemberig tőle kapta a gyógyszert.

[10] Hivatkozott arra, az alperes nem tett eleget a 64/2020. (XII. 12.) BVOP utasításban foglaltaknak. Kifogásolta, annak ellenére, hogy az egészségügyi lap tartalmazza a drog és alkoholfogyasztást, dohányzást, kizárólag vérnyomásmérést végeztek. Egyéb vizsgálatot nem, annak ellenére, hogy a fentieknek rendkívül káros egészségügyi hatása van. Arra az esetre, ha a bíróság nem fogadná el köztudomású tényként a pajzsmirigy betegség gyógyíthatatlanságát, és annak gyógyszeres kezeléssel való tünetmentessé tételét, igazságügyi szakértői vélemény beszerzését kérte.

[11] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, a felperes a pajzsmirigy betegségét, illetve gyógyszereszedési szükségletét befogadásakor nem jelezte, kizárólag a Rivotril nevű gyógyszer rendszeres szedésére tett nyilatkozatot, amelyet az orvosi és ápolói befogadást rögzítő dokumentumok igazolnak. Az alperesi intézményben való tartózkodása alatt a pajzsmirigy betegségével összefüggésben panaszt nem jelzett.

[12] A felperes egészségügyi ellátása során a fogvatartottak egészségügyi ellátását szabályozó jogszabályoknak és rendelkezéseknek, így a büntetések, az intézkedések egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. tv. (a

továbbiakban: Bv.tv.) a 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartott elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet, valamint a büntetés-végrehajtási országos parancsnokának 16/2017. (II. 06.) OP szakutasítása rendelkezéseinek megfelelően járt el. A felperes által megjelölt 64/2020. (XII. 12.) BVOP utasítás a felperes alperesi intézetben való tartózkodása alatt nem volt hatályos. A fogvatartott egészségügyi kockázatbecslése fizikális vizsgálatán, illetve az általa elmondottak alapján történt meg, a befogadó intézetnek az általa előadottakhoz képest kell a szükséges intézkedéseket megtennie, az egészségügyi vizsgálatokat elvégeznie. Ha a fogvatartott nem állít semmilyen krónikus betegséget és a befogadó orvos sem tapasztal a fizikális vizsgálat és a beteg kikérdezése során betegsége, megbetegedésre utaló jelet, nincs dokumentum felkutatási, vagy az EESZT-ben „előzmény kutatási” kötelezettsége. Emellett pedig az EESZT-hez a bv. orvosnak az érintett időszakban hozzáférése nem volt, arra a rendszeresített számítógépes programban (Főnix program) a fogvatartottak korábbi egészségügyi adatai nem voltak rögzítve.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[13] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100 000 Ft perköltséget. Megállapította az eljárásban a felperes teljes pervesztességét, és megkereste az illetékes kormányhivatalt a felperest képviselő pártfogó ügyvéd munkadíjának megállapítása iránt. Megállapította, hogy a feljegyzett 270 000 Ft eljárási illetéket az állam viseli.

[14] Határozatának indokolásában rámutatott, a felperes a perben személyiségvédelmi igényt érvényesít, állítva, hogy az alperes közhatalmi jogkörében elkövetett mulasztásával megsértette a felperes élethez, egészséghez, testi épséghez fűződő személyiségi jogát. Az igény közvetlenül bíróság előtt érvényesíthető, azt nem kell megelőznie a büntetés-végrehajtási intézmény előtti eljárásnak.

[15] A beszerzett egészségügyi dokumentumok alapján nem találta kizárhatónak, hogy a felperes pajzsmirigy megbetegedésben szenvedett, továbbá a későbbi állapotrosszabbodást sem. Rámutatott, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 265. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a megbetegedéséről és gyógyszereszedési szükségletéről az alperest a felperes az intézménybe történő befogadásáról tájékoztatta. Ezt azonban nem találta bizonyítottnak.

[16] Szükségtelennek találta a felperes által meghallgatni kért egészségügyi dolgozók tanúkénti meghallgatását, tekintve, hogy nevezettek a felperes ellátását évekkel korábban végezték, egy-egy alkalommal vizsgálták. (orvos 2. neve) a felperes háziorvosának helyettesítőjeként járt el.

A (orvos 4. neve) néven bejelentett tanú pontos nevét és tartózkodási helyét a felperes bejelenteni nem tudta, nem volt megállapítható az sem, hogy milyen körülményre kéri e személy kihallgatását. (orvos 3. neve) tanú az alperesi intézményben való tartózkodást követő egy évvel később, 2021. október 5-én egy alkalommal vizsgálta a felperest, ezért ugyancsak szükségtelen a vallomása. A felperes zárkatársa, (zárkatárs neve) esetleges vallomását sem tekintette alkalmasnak a felperes által állított tény bizonyítására, mivel a felperesnek nem a volt zárkatárs, hanem a bv. intézet tudomásszerzését kellett volna bizonyítania.

[17] Megállapította, az alperes a felperes intézménybe történő befogadásakor a 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szabályainak megfelelően járt el. A Rendelet 3. § (3) bekezdése alapján az egészségügyi szakdolgozó kötelezettsége a fogvatartott nyilatkoztatása a betegségeiről és rendszeresen szedett gyógyszereiről. A 3. § (5) bekezdése

pedig 72 órán belüli orvosi vizsgálatot ír elő. Mindez a peradatok alapján megtörtént. A vizsgálati lapból illetve (orvos 5. neve) bv. orvos vallomásából kitűnően a felperes a pajzsmirigy betegségét nem jelezte. Az alperes a Rendelet 17. §-ában foglaltak alapján járt el, amikor a felperesnél talált általa Rivotrilnak nevezett gyógyszert nem hagyta a birtokában. (orvos 5. neve) tanúvallomása alapján bizonyítottan fogadta el, hogy a bv. intézet orvosának nem volt lehetősége az EESZT-be történő betekintésre, és nem volt sem kapacitása, sem lehetősége a fogvatartott házi orvosának megkeresésére súlyos betegség vagy állapot hiányában. Erre tekintettel a keresetet mint alaptalant elutasította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[18] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresete szerinti megváltoztatását és az alperes perköltségben való marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Perköltségét az IM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján meghatározott ügyvédi munkadíjban számította fel azzal, hogy jogi képviselője áfa fizetésére köteles.

[19] Megismételte a kereseti kérelme alátámasztására vonatkozó tényállításait. Állította, azt, hogy az alperesi intézménybe kerülését megelőzően is pajzsmirigy betegségben szenvedett, az általa csatolt orvosi dokumentumok alátámasztják. Azt, hogy betegségére gyógyszert kellett szednie, a gyógyszereket felíró (orvos 1. neve), (orvos 2. neve), (orvos 4. neve), (orvos 3. neve) igazolni tudják. A befogadásakor jelen lévő „fekete hajú hölgynek” és (orvos 5. neve) doktornőnek jelezte, hogy a nála lévő gyógyszerek a pajzsmirigy gyógyszerei, és azokra szüksége van, ennek ellenére azt az alperes kidobatta. Zárvatársának, akivel 2020. július végétől szeptember 4-éig a 329. számú zárában volt elhelyezve, szintén jelezte a problémáját. Az alperes a bizonyítási szükséghelyzet ellenére nem bocsátotta rendelkezésre sem a „fekete hajú hölgy”, sem pedig zárvatársa adatait. Emellett (tanú neve) tanúkenti meghallgatását is kérte. Azt, hogy az elsőfokú bíróság a tanú meghallgatásokat mellőzte, az ítélet megalapozatlanságához vezet. E megalapozatlanság a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki, erre tekintettel indokolt az ítélet hatályon kívül helyezése. A tanúk másodfokú eljárásban történő meghallgatását nem kérte.

[20] Azt, hogy az alperes nem biztosította a gyógyszereit, alátámasztja az alperes elutasító kártérítési határozata.

[21] Utalt arra, az elsőfokú bíróság a bizonyítási teherre történő tájékoztatást csak a perfelvétel lezárását követően tette meg. Hangsúlyozta, köztudott tény, hogy a pajzsmirigy alulműködés nem gyógyítható betegség, de megfelelő, életem át tartó gyógyszeres kezeléssel és rendszeres kontrollal a beteg tünetmentessé tehető. Megismételte azt az indítványát, ha a bíróság ezzel nem ért egyet, úgy kéri igazságügyi szakértői vélemény beszerzését.

[22] Az alperes ellenkérelméhez csatolt orvosi és ápoló befogadásra vonatkozó dokumentumokból megállapítható, hogy az alperes vérnyomásmérésen kívül más vizsgálatot nem folytatott le, annak ellenére, hogy az egészségi lap tartalmazza a drog és alkoholfogyasztást, a dohányzást, amelyeknek rendkívül káros egészségügyi hatása van. A periratok alapján igazolható, hogy az alperes a házi orvosával sem vette fel a kapcsolatot és más bv. intézetből származó egészségügyi dokumentumokat sem kért be. A bv. ezzel kapcsolatos kötelezettségére vonatkozó jogszabályokat az elsőfokú eljárásban csatolta.

[23] Érvelése szerint életszerűtlen is, hogy ne jelezte volna a bv. intézetnek a betegségét, hiszen tisztában volt azzal, továbbá a gyógyszerelés hiányának a konzekvenciáival is. Mindazt azonban az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta.

[24] Életszerűtlen az is, hogy kitalálta, miszerint 2020. augusztustól kapott pajzsmirigy gyógyszert. Azt, hogy erről az alperes nyilvántartást nem vezetett, nem tartozik az érdekkörébe. Az alperest a fogvatartottak egészségügyi ellátása körében terhelő kötelezettségek alátámasztására szakmai kiadványokra („Egészségügyi ismeretek büntetés-végrehajtási egészségügyi főfelügyelő részére”, „Egészségügyi tájékoztató fogvatartottaknak 2019.”), valamint a 64/2020. (XII. 12.) BVOP utasításra hivatkozott. Megismételte, hogy az alperes hozzáfért az EESZT-ben nyilvántartott egészségügyi adataihoz, amelynek kikérése és rögzítése is a kötelezettsége volt. Az EESZT adatokból, valamint a korábbi bv.-ben végzett vérvizsgálati eredményekből ki kellett volna tűnnie az alperes számára az egészségügyi problémának. Ezeknek a kikérése a BVOP utasításban szereplő kockázatfelmérés körébe tartozik.

[25] Az alperes által csatolt „orvosi befogadás” kizárólag orvosi megállapításokat tartalmaz, a felperesi előadást azonban nem, azt aláírásával nem látta el, ezért annak hitelességét vitatja.

[26] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, a felperes a kereseti kérelemben foglalt állításokkal szemben nem bizonyította azt az állítását, hogy az alperest tájékoztatta a pajzsmirigy betegségéről és azzal összefüggésben a gyógyszerszedés tényéről. Ezt cáfolják a csatolt egészségügyi dokumentumok, valamint az őt vizsgáló orvos és főápoló nyilatkozata. Kiemelte, a gyógyszerek szigorú elszámolása miatt a nyilvántartásban szerepelt volna, ha a felperes e betegségére gyógyszert kapott volna. A felperes által utólagosan bejelentett tanúk nem tudták volna a felperesi állítást alátámasztani. Az elsőfokú bíróság ítéletében kellően megindokolta az utólagosan bejelentett tanúk meghallgatása visszautasítását. Részletesen cáfolta a fellebbezésben terhére rótt mulasztásokat, megismételte az elsőfokú eljárásban e körben tett előadását.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[27] A fellebbezés alaptalan.

[28] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2) – (4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolhatja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a) – d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. E szerint korlátot jelent, hogy a fellebbező fél milyen konkrét döntést kér a másodfokú bíróságtól: mennyiben változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítéletet és ezt mely okból tegye. Ugyancsak behatárolja a felülbírálat lehetőségét, hogy milyen anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést jelöl meg fellebbezése alapjául. Azzal tehát, hogy mire irányuló határozott kérelmet milyen indokkal ad elő, egyúttal kijelöli a másodfokú bíróságtól kért felülbírálat tárgyát és körét is.

[29] A felperes fellebbezésében perorvoslati kérelmének petítumai alapján az elsőfokú ítélet eljárásjogi [Pp. 369. § (1) bekezdés] és anyagi jogi [Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont] felülbírálatát is kérte.

[30] Az ítélet hatályon kívül helyezésére eljárásjogi szabálysértés esetén eljárásjogi felülbírálati jogkör gyakorlásával kerülhet sor. A hatályon kívül helyezésre okot adó eljárási szabálysértésként a felperes bizonyítási indítványainak elutasítását sérelmezte.

[31] A Pp. 381. §-a a bíróság mérlegelésére bízta a döntést, hogy a felek által állítottak miatt az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezi-e, vagy érdemi döntést hoz.

E rendelkezés alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése, vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[32] Célját tekintve a fellebbezés arra irányul, hogy a megismételt eljárásban kerüljön sor az általa az elsőfokú eljárásban indítványozott bizonyítás lefolytatására. Önmagában azonban a bizonyítás indokolatlan mellőzése nem olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a másodfokú eljárásban nem orvosolható, a bizonyítás nagy terjedelme sem hatályon kívül helyezési ok, a Pp. 369. § (3) bekezdés b) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálati jogkör gyakorlásával a bizonyítás lefolytatható. Az ítéltábla álláspontja szerint a fellebbezésben előadottak alapján nem állapítható meg az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az anyagi jogi felülbírálat körében vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásának alapjául szolgáló tényállás megállapítása érdekében a szükséges bizonyítást lefolytatta-e [Pp. 369. § (3) bekezdés b) pont], illetve a bizonyítás eredményét okszerűen mérlegelte-e [Pp.369. § (1) bekezdés a) pont], és ehhez képest az anyagi jogi jogszabályok megsértésével hozta-e meg a keresetet elutasító döntését.

[33] A Ptk. általános jelleggel védi a személyiségi jogokat [Ptk. 2:42. § (1) bekezdés].

[34] A személyiségvédelmi eszközök alkalmazásához a jogsértés ténye elegendő. A jogsértés alatt magát a jogellenes magatartást kell érteni. A jogsértés megállapításához a jogellenes magatartás tényét, tehát azt kell igazolni, hogy a jogsértő személyiségi jogokat támadó magatartást (mulasztást) fejtett ki. Főszabály szerint minden személyiségi érdeksérelemet okozó magatartás jogellenes.

[35] A felperes keresetében a Ptk. 2:43. § a) pontjában külön nevesített személyiségi jogai az élethez, a testi épséghez és az egészséghez való joga megsértését állítja. A személyiségi jogsértés alapjául szolgáló tényelőadása alapján azonban kizárólag az egészség megsértése azonosítható. A Ptk.2:43. § a) pontja értelmében minden olyan jogellenes magatartás megalapozza a polgári jogi igényérvényesítést, amely az ember egészségi állapotát sérti. Ez cselekvéssel és mulasztással egyaránt elkövethető.

[36] A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett azt bizonyítania, hogy az egészséghez való jogának állított sérelmét (egészségromlás) az alperes magatartása (mulasztása) okozta.

[37] A peradatok alapján a felperes letartóztatottként tartózkodott az alperesi büntetés-végrehajtási intézményben. A letartóztatás végrehajtására a Bv.tv. rendelkezéseit kell alkalmazni annak a 2.§ b) pontja alapján. A Bv.tv. 386. § (1) bekezdése a letartóztatás végrehajtására a XXIX. fejezetben foglalt eltérésekkel a szabadságvesztés végrehajtására vonatkozó szabályokat rendeli alkalmazni. A Bv.tv. 7. § (1) bekezdése értelmében a büntetés-végrehajtási jogviszony a büntetés végrehajtása alatt a végrehajtásáért felelős szerv és a fogvatartott között fennálló jogviszony, amely meghatározza a végrehajtásért felelős szerv, illetve a fogvatartott jogait és kötelezettségeit, és azok érvényesítésének módját. A jogviszony jellegéből következik, hogy a feleket – a szabadságelvonásból fakadó helyzetre figyelemmel – sajátos jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik. E sajátos jogviszony jellemzője, hogy az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott részére biztosított jog a végrehajtásért felelős szerv oldalán kötelezettséget teremt. A büntetés-végrehajtási jogviszonyból származó elítélti jogosítványok biztosítása a végrehajtási jogviszony másik oldalán elhelyezkedő fogvatartó szerv feladata, illetve kötelezettsége.

[38] A Bv.tv. 98. § (1) bekezdés c) pontja – egyebek mellett – a törvény eltérő rendelkezése hiányában előírja, hogy a szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell az elítélt a hatályos egészségügyi társadalombiztosítási, egészségbiztosítási jogszabályok, illetve a kötelező szakmai eljárásrend szerinti egészségügyi ellátását.

[39] A Bv.tv. 122. § a) pontja értelmében az elítélt jogosult az egészségi állapotának megfelelő egészségügyi ellátásra. A bebörtönzés során tehát a fogvatartottnak továbbra is megmaradt a testi és mentális egészséghez való alapvető joga, azt a szabadságelvonás nem korlátozhatja.

[40] A Bv.tv. 156. § (1) bekezdése szerint az elítéltet gyógyszer, és gyógyászati segédeszköz a külön jogszabályban meghatározottak szerint illeti meg.

[41] A Bv.tv. 157. § (1) bekezdése – összhangban a Bv.tv. 98. § (1) bekezdés c) pontjával – a büntetés-végrehajtás feladataként fogalmazza meg a fogvatartottak egészségügyi ellátásának biztosítását, a hatályos egészségügyi társadalombiztosítási, valamint egészségbiztosítási jogszabályok, illetve kötelező szakmai eljárási rend alapján.

[42] A büntetés-végrehajtási intézmény e kötelezettségének teljesítésére vonatkozó végrehajtási szabályokat a jelen perben – a felperes alperesi bv. intézményben tartózkodása alatt hatályban lévő – 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet határozta meg, amelynek végrehajtására a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokának 16/2017. (II. 06.) OP szakutasítása vonatkozik. Ezért – ahogyan arra az alperes fellebbezési ellenkérelmében helytállóan hivatkozott – a felperes által megjelölt 64/2020. (XII. 12.) BVOP utasításban foglaltak a jogvita elbírálása szempontjából nem irányadó, mert az akkor lépett hatályba, amikor a felperes már másik bv. intézetben tartózkodott.

[43] Osztja az ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a felperes befogadásakor az alperes a jogszabályban és annak végrehajtási utasításában foglaltaknak megfelelően járt el. Az itt megfogalmazott rendelkezésekből nem következik, hogy az alperesnek feladata volt a felperes egészségi állapotának teljes körű feltárása, az elvégzettekén túl egyéb vizsgálat (laborvizsgálat) elvégzése a konkrét betegség ismeretének, illetve a fogvatartott konkrét panaszának hiányában.

[44] Nincs olyan rendelkezés, amely előírta az alperes számára a felperes előzményi egészségügyi (háziiorvosi ellátás keretében, illetve a márianosztrai büntetés-végrehajtási intézetben keletkezett) dokumentumainak a beszerzését. Az alperes nyilatkozott arról, hogy a fogvatartott egészségügyi adatait tartalmazó dokumentumok a szabadítását végrehajtó intézet holtanyag raktárában kerülnek elhelyezésre, a holtanyagok egyesítése ismételt szabadságelvonás esetén akkor történik meg, ha a fogvatartott jelzi a betegségét.

[45] Az alperes tanúvallomással ((orvos 5. neve)) igazolta, hogy a felperes befogadásakor a fogvatartottak egészségügyi ellátását dokumentáló Főnix program a fogvatartott kórelőzményére vonatkozó adatokat nem tartalmazott, az érintett időszakban pedig a büntetés-végrehajtási intézetben az EESZT-hez való hozzáférés nem volt biztosított. A felperes ezen alperesi tényállítás és a tanúvallomás cáfolatára előadást nem tett.

[46] A 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet 3. § (3) bekezdéséből kitűnően a fogvatartottnak kell nyilatkoznia betegségeiről és rendszeresen szedett gyógyszereiről. Erre tekintettel a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperest pajzsmirigy megbetegedéséről és ezzel kapcsolatos gyógyszerükségletéről tájékoztatta.

[47] Utal az ítéltábla arra, annak, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetési kötelezettsége körében erről a felperest csak az érdemi tárgyalási szakban tájékoztatta, a jogvita elbírálása szempontjából jelentőséggel nem bír. A felperes által ugyanis ezt követően előterjesztett utólagos bizonyítást engedélyezte (29. sorszámú végzés). Ettől független kérdés a bizonyítás elrendelésének a mellőzése.

[48] A befogadáskor készült dokumentumok a felperes által állított tényekre vonatkozó adatot nem tartalmaznak. Nincs olyan körülmény, amely ezek tartalmi hitelességét megkérdőjelezné. Önmagában az az érvelés, hogy azt a felperes nem írta alá, erre nem alkalmas. Ennek az érvelésnek ellentmond az is, hogy a dohányzásra, drog és alkoholfogyasztásra vonatkozó bejegyzések a felperes nyilatkozatán alapulnak, azok valóságát kétségbe nem vonta, éppen ellenkezőleg azt kifogásolja, hogy az ún. kockázatfelmérés körében e tényezőket az alperes figyelmen kívül hagyta.

[49] Az alperes a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járt el, amikor a felperes által borítékban bevitt gyógyszereket megsemmisítette [8/2014. (XII. 12.) IM rendelet 17. § (7) bekezdés]. Megjegyzi az ítéltábla, a felperes személyes meghallgatásakor előadottak szerint „Letrovex” elnevezésű pajzsmirigy betegségére szedett gyógyszert vitt magával, ilyen nevű gyógyszer felírását azonban az előzményi orvosi dokumentumok nem igazolják. Ugyanakkor rendszeresen szedett gyógyszerként a felperes nyilatkozata alapján a Rivotril feltüntetésre került. E gyógyszer a később keletkezett egészségügyi okiratokban is ilyenként szerepel ((vármegye 2. neve) Megyei Kórház Sürgősségi Ambulancia 2020. XII. 22. napján kelt lelet, csatolta 28. sorszám).

[50] A felperes állította, hogy a gyógyszerellátás hiányát is rendszeresen jelezte az alperesnek, kérelmi lapokat is írt. A kérelmi lapok benyújtását a felperes nem igazolta. Az alperes előadta, a kérelmi lapok a fogvatartott nevelési anyagával együtt a további szabadságvesztést foganatosító büntetés-végrehajtási intézetbe megküldésre kerülnek. Az elsőfokú bíróság megkeresésére a felperes jelenlegi tartózkodási helyéről szolgáló X Büntetés-végrehajtási Intézmény által megküldött iratanyag kérelmi lapokat nem tartalmaz.

[51] Azt, hogy a felperes pajzsmirigy csökkent működésére az alperesi büntetés-végrehajtási intézetbe történő befogadását megelőzően gyógyszert szedett, az egészségügyi dokumentumok alátámasztják, ezért az e gyógyszereket felíró orvosok ((orvos 1. neve), (orvos 2. neve), (orvos 4. neve)) meghallgatásának nem volt indoka. Mindemellett ahogyan az az elsőfokú bíróság 29. sorszámú végzéséből is kitűnik, (orvos 4. neve) tanú meghallgatására vonatkozó indítvány nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek sem [Pp. 284. § (1) bekezdés], ezért az elsőfokú bíróság a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontja alapján is helytállónan mellőzte az indítvány teljesítését. Helytálló az elsőfokú ítéletnek az a megállapítása is, hogy a felperest utóbb a szegedi büntetés-végrehajtási intézetben 2021. októberében kezelő (orvos 3. neve) vallomása a jogvita elbírálása szempontjából irreleváns.

[52] A „fekete hajú hölgy” meghallgatására vonatkozó indítvány kapcsán rámutat az ítéltábla, a peradatokból megállapítható, hogy a befogadásakor a felperes vizsgálatát (főápoló neve) ápoló és (orvos 5. neve) orvos végezte. A vérnyomásmérést (főápoló neve) végezte, nem merült fel olyan peradat, hogy rajtuk kívül más személy is jelen lett volna. Ezért nem mulasztott az elsőfokú bíróság azzal, hogy a bizonyítási szükséghelyzet szabályainak alkalmazásával nem tette meg a Pp. 286. §-a szerinti intézkedést a megjelölt személy felkutatása iránt és mellőzte az erre vonatkozó bizonyítást.

[53] Megalapozottan mellőzte az elsőfokú bíróság a felperes zárkatársának a meghallgatását is, akinek az adatait a fellebbezési előadással ellentétben az alperes a per során bejelentette. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet e körben kifejtett indokaival egyetért.

[54] A felperes a betegségéről való tájékoztatás alátámasztásaként hivatkozott arra, hogy fogvatartása egy időszakában az alperes biztosította számára a gyógyszert. Ezt (főápoló neve) és (tanú neve) tanúkkal kívánta igazolni. A 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet 17. § (1) bekezdése és ezzel összhangban a szakutasítás III.31. pontjának rendelkezései szerint a fogvatartott gyógyszeres kezelését a bv. orvos határozza meg, elrendelése írásban történik. Erre vonatkozó dokumentum nem áll rendelkezésre, az alperesi dokumentáció hitelességét pedig a felperes megalapozottan kétségbe vonni nem tudta.

[55] Az elsőfokú bíróság (főápoló neve) ápolót tanúként meghallgatta, aki nyilatkozott arról, hogy ápoló orvosi rendelvény nélkül nem adhat a fogvatartottnak gyógyszert. A felperes ekkor nem észrevételezte, hogy a tanútól kapott a betegségére gyógyszert, csak ezt követően 2024. szeptember 29. napján kelt 28. sorszámú beadványában állította azt. Ilyen körülmények között a tanú ismételt meghallgatása szükségtelen volt. (tanú neve) ápoló felperesi előadást alátámasztó vallomása pedig önmagában nem bírt volna perdöntő jelentőséggel.

[56] A betegségről való tájékoztatás alátámasztásaként hivatkozott a felperes arra, hogy fogvatartása egy időszakában az alperes biztosította számára a gyógyszert. Ezt (főápoló neve) és (tanú neve) tanúkkal kívánta igazolni.

[57] A 8/2014. (XII. 12.) IM rendelet 17. § (1) bekezdése és ezzel összhangban a szakutasítás III.31. pontjának rendelkezései értelmében a fogvatartott gyógyszeres kezelését a bv. orvos határozza meg. Elrendelése írásban történik. Erre vonatkozó dokumentum azonban nem áll rendelkezésre. Az alperesi dokumentáció hitelességét a felperes megalapozottan kétségbe vonni nem tudta.

[58] Rámutat az ítéltábla a felperesi érvelés ellentmondásosságára is, hiszen ha a betegségről tájékoztatta volna az alperest, úgy nem értelmezhető a kórelőzménye levezetésének, illetve a betegsége diagnosztizálásának elmulasztására való hivatkozása.

[59] Mindezekre tekintettel amennyiben az lenne megállapítható, hogy a felperes egészségromlását az idézte elő, hogy az alperesnél való tartózkodása alatt nem részesült megfelelő gyógyszeres kezelésben, a személyiségi jogsértés akkor sem lenne állapítható meg, mert az nem az alperes, hanem a fentiekben kifejtettek szerint a felperes magatartására vezethető vissza.

[60] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[61] Az ítéltábla a Pp. 101. § (3) bekezdése alapján csupán megállapította, hogy pervesztességére tekintettel a képviselőt ellátó pártfogó ügyvéd díjának viselésére a felperes köteles. Az alperes perköltséget nem számított fel, ezért az ítéltáblának arról rendelkeznie nem kellett [Pp. 81. § (1) bekezdés].

[62] A felperes személyes költségmentesség kedvezményében részesült, ezért a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Szeged, 2025. január 15.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró